



Temamøte Miljøringen

09.04.2025

Hedda Jensen, geolog i Plan- og bygningsetaten, Oslo Kommune



Foto: Gjermund Nortug, Bymiljøetaten

Agenda

- ▶ Om meg og Oslo kommune
- ▶ «Det store problemet»
- ▶ Hvilke virkemidler har vi?
- ▶ Klimasatsprosjekter
- ▶ Handlingsplan
- ▶ Eksempler på reguleringsplaner



Oslo



Foto: Nicolas Tourenc, Forneubanen

Om meg og Oslo Kommune

- ▶ Hedda Garshol Jensen, geolog i Plan- og bygningsetaten
- ▶ Arbeidsoppgaver:
 - Faglig støtte til plan- byggesaksbehandlere
 - Bekymringsmeldinger
 - Utvikling av informasjonsgrunnlag om grunnforhold
 - Massehåndtering
- ▶ Kommunens roller:
 - Plan- og bygningsetaten: reguleringsmyndighet
 - Klimaetaten: faglig ressurs og pådriver
 - Eiendom- og byfornyelsesetaten: grunneier
 - Bymiljøetaten, Vann- og avløpsetaten, Fornebubanen, m.fl.: utbyggende etater
 - Oslo havn, m.fl: kommunale foretak



Det store problemet

- ▶ Utbygging i Oslo leder til store mengder med overskuddsmasser, både forurensede og rene masser graves eller sprenges ut
- ▶ Lite plass i Oslo, så massene sendes ut av kommunen
- ▶ Vi har ingen oversikt over hvor alle masser har havnet, og hvordan disse påvirker lokalmiljøet

Oslo vil ha grønn byutvikling – dumper enorme mengder grå masse i andres natur

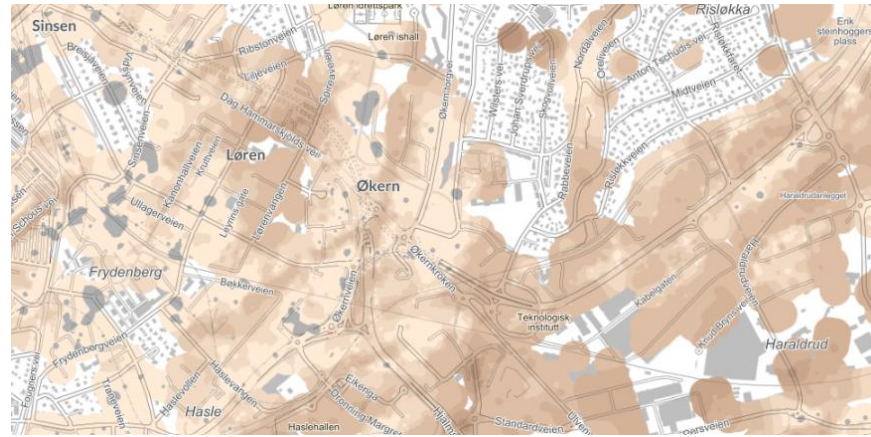
Om lag hvert tredje minutt passerer en lastebil bygrensa – fylt opp med stein, grus og forurenset gravemasse fra alle byggeprosjektene. Nabokommunene er blitt fyllplasser.



Barrierer og løsninger

Mangel på..

- ▶ **...arealer til mellomlagring og bearbeiding**
- ▶ ...direkte gjenbrukspotensiale på alle masser
- ▶ **...planlegging** (ansvar må opp til byggherrene)
- ▶ ..detaljert nok informasjon om grunnforhold, kan gi bedre planlegging
- ▶ ...koordinering/oversikt over markedet
- ▶ **..lovkrav**



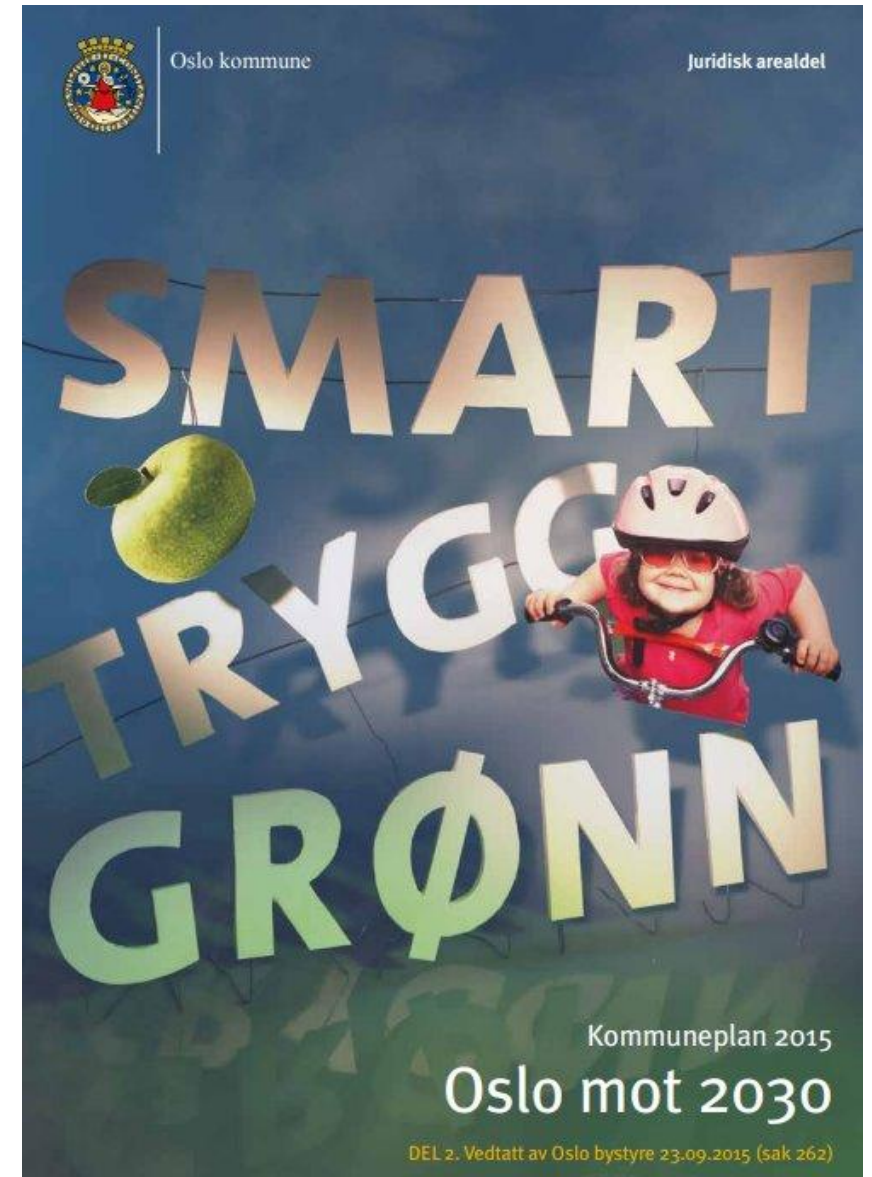
Utsnitt fra Oslo kommunes planinnsyn: kart over dybde til fjell

Forslag til løsninger:

- ▶ Bruke kommunens egne arealer til et massehåndteringsanlegg/terminal
- ▶ Reguleringsplaner av viss størrelse
 - Krav om massehåndteringsplaner
 - Krav om å avsette plass til mellomlagring og anlegg
 - Vurdere å utvide/definere større tiltaksområde
- ▶ Ta i bruk og utvikle karttjenester
 - Grunnforhold
 - Deling av data
 - Oversikt over prosjekter (som massOslo)

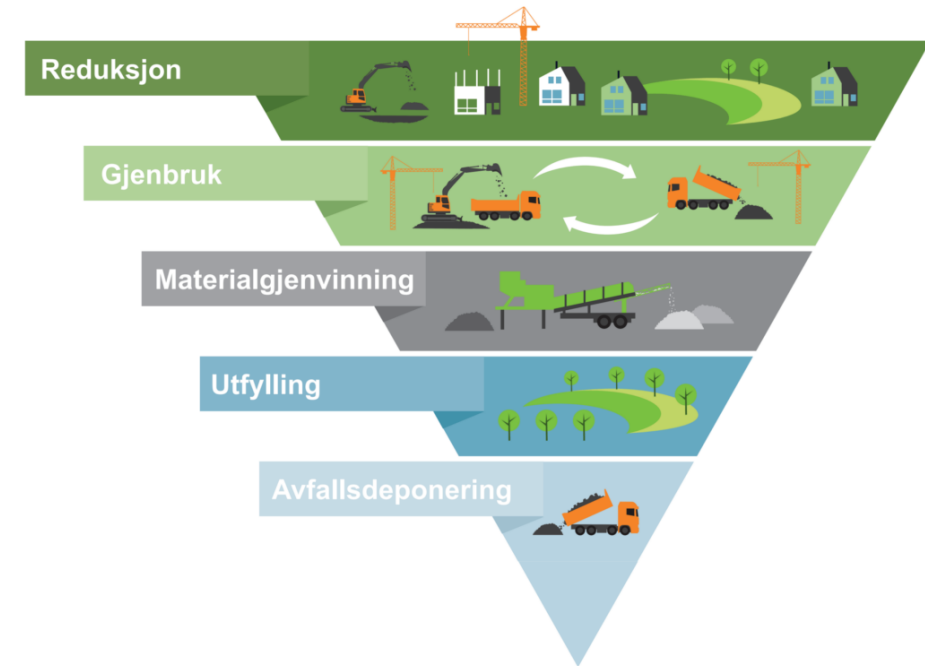
Hvilke virkemidler har vi?

- ▶ Kommuneplanens arealdel
 - Pbl. § 11-9 (1) nr. 8. Utredningskrav. Må vedtas politisk
 - Kan sette av arealer
- ▶ Plan- og byggesaksbehandling
 - Plan- og bygningsloven er ikke tilrettelagt for å ivareta massehåndtering i plan
 - Ikke hjemmel til å følge opp i byggesak
- ▶ Oslo kommune som utbygger: sette av arealer og bruke innkjøpsmakten!
- ▶ Innspill til overordnet regelverk
- ▶ Nettverk
 - Internt i kommunen/fylket
 - Regionalt samarbeid med andre kommuner



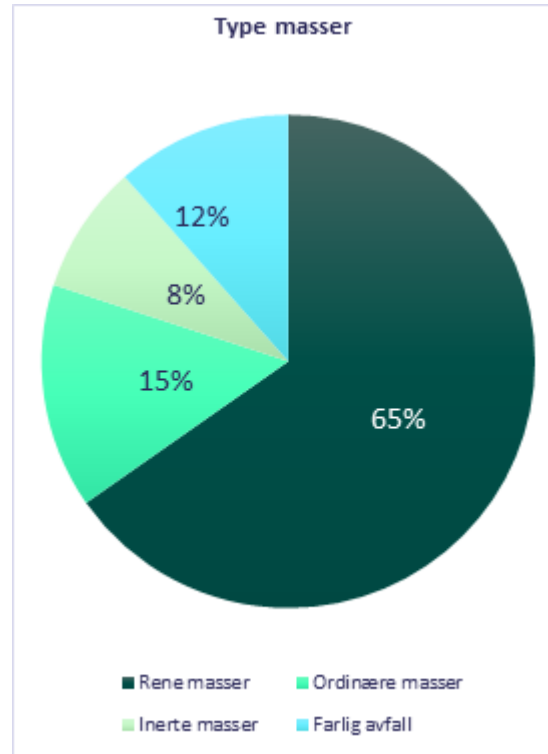
Hva gjør vi?

- ▶ Kommunal arbeidsgruppe for massehåndtering v/KLI
 - Handlingsplan for sirkulær massehåndtering
- ▶ Foreslått bestemmelser om massehåndtering inn i KPA
 - Foreslått krav om massehåndteringsplaner i alle plansaker der det skal tas ut over 1000 m³ masser
- ▶ Klimasatsprosjekter
 - Kartlegging av masser fra bygg- og anleggsprosjekter
 - Veileder for massehåndteringsplaner
 - Massekoordinator
 - Konseptstudie for massemtottak
- ▶ Regional plan for areal og mobilitet

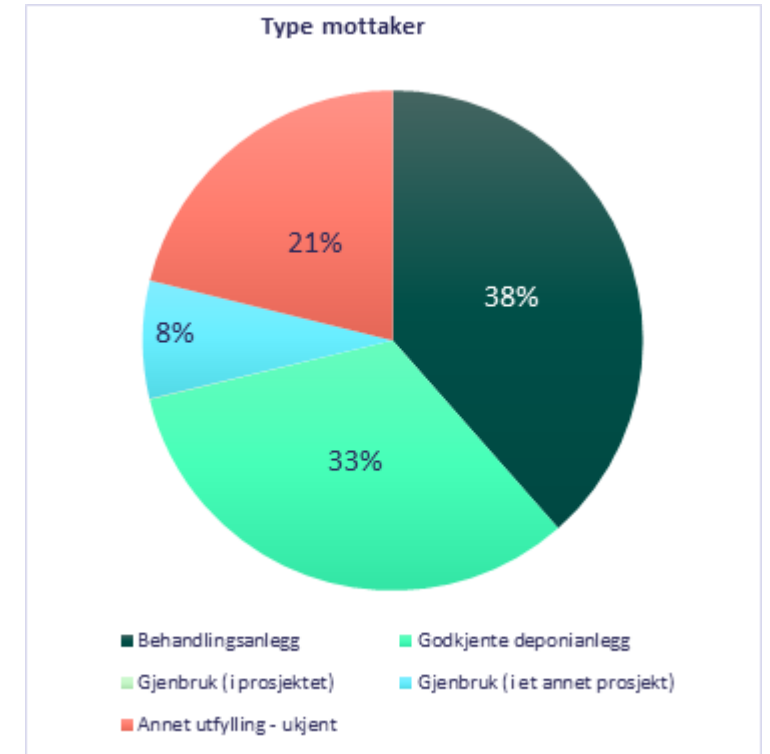


Kartlegging av masser fra bygg- og anleggsprosjekter i 2024

- ◆ Vi har fått data fra kommunale etater og foretak
- ◆ Prosjektet har fått/kunnet bruke data fra en del av Oslo kommunes prosjekter
- ◆ Ingen private bidro med data
- ◆ Vi har ikke fått oversikt over alle massestrømmer i Oslo i 2024



Fordelingen av typer masser som er blitt tatt ut.



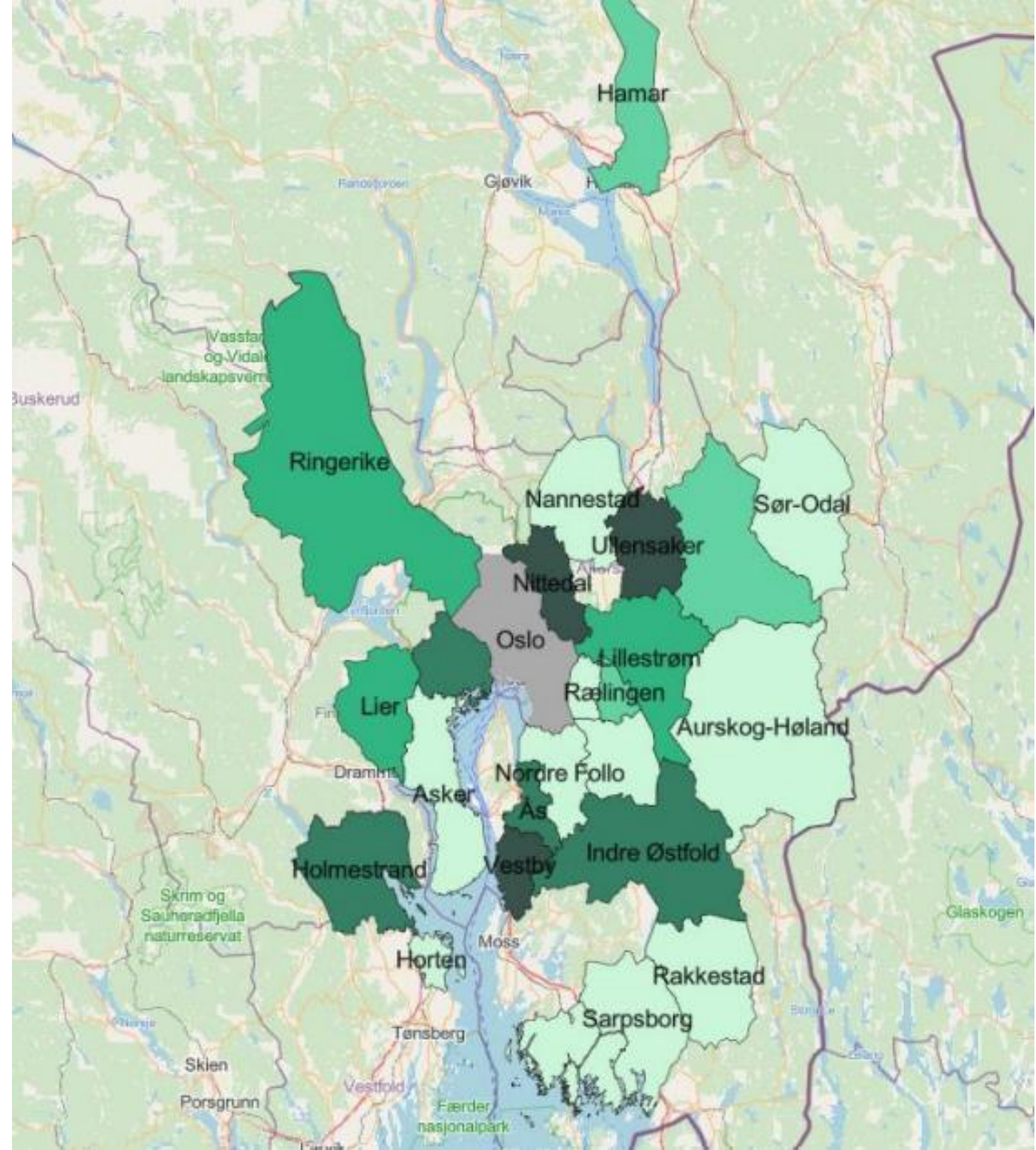
Hvor massene endte opp. Mesteparten av gjenbruken er masser fra et tunnelprosjekt som brukes som oppfylling i et prosjekt med en svømmehall som bygges i en rest av an ravedal.

Kartlegging av massetyper

- ◆ Kartlegging av masser fra bygg- og anleggsprosjekter i Oslo
 - Massehåndtering kommer ikke tidlig nok inn i planleggingen
 - Viser at massehåndtering ofte dyttes til entreprenør
 - Lite gjenbruk i forhold til potensiale
 - Masser kjøres langt, som oftest ut av kommunen

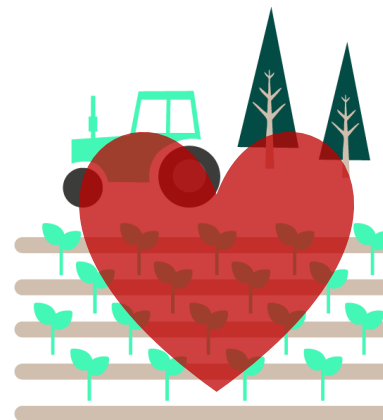


Oslo



Handlingsplan for sirkulær massehåndtering

- ▶ Politisk bestilling fra Byråd for miljø og samferdsel
- ▶ Klimaetaten ansvarlig, utarbeidet i samarbeid med kommunal arbeidsgruppe for massehåndtering
- ▶ Bestilt mars 2024, sendt på intern høring til byrådet 14. februar 2025
- ▶ Skal følge opp:
 - Oslos klimastrategi mot 2030: ivareta arealbehov og utvikle krav i kommunale anskaffelser
 - Temaplan for sirkulær økonomi: øke andel sirkulær massehåndtering i bygg- og anleggsprosjekter
 - Klimabusjett for 2024: redusere transport



Handlingsplan for sirkulær massehåndtering

- ▶ Identifisert seks forutsetninger, blant annet tilgang på arealer, gode datagrunnlag og aktiv bruk av anskaffelser
- ▶ Overordnet mål: massehåndtering i Oslo kommunes prosjekter skal følge ressurspyramiden og prioritere reduksjon, gjenbruk og gjenvinning
- ▶ Fire delmål med konkrete mål for hvor mye som skal gjenbrukes og deponeres, samt håndteres innenfor kommunegrensen
- ▶ Tiltak foreslått under hvert delmål
- ▶ Tydeliggjort økonomiske og administrative konsekvenser (positive og negative), samt anbefalinger til videre arbeid



Foto: Veronica Sund

Regional plan for areal og mobilitet

- ▶ Samarbeid mellom Akershus fylkeskommune og Oslo kommune
- ▶ Skal erstatte Akershus sin regionale plan for masseforvaltning
- ▶ Planprogrammet har nettopp vært på høring:
 - Oppdatert regional plan for areal og mobilitet vil kunne gi kunnskap om behov for og kapasitet for anlegg, men ikke peke på konkret lokalisering av massehåndteringsanlegg, massedeponier eller uttaksområder.
 - Det må utredes hva som skal til for å øke graden av ombruk og gjenvinning, og hvilke markedsmessige og institusjonelle barrierer som motvirker utviklingen av et velfungerende marked for gjenbruk av rene og lett forurensede masser i regionen. Det er behov for et bedre kunnskapsgrunnlag om hvor store og hva slags anlegg som kan tilrettelegge for massegjenvinning.

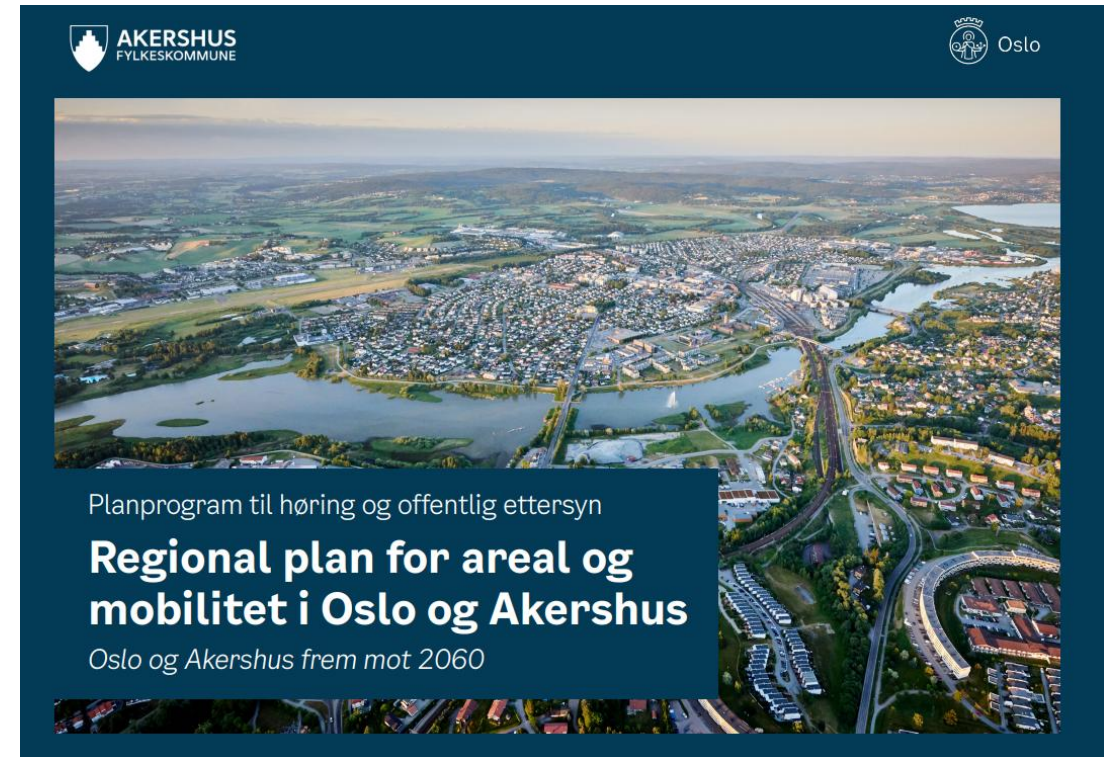
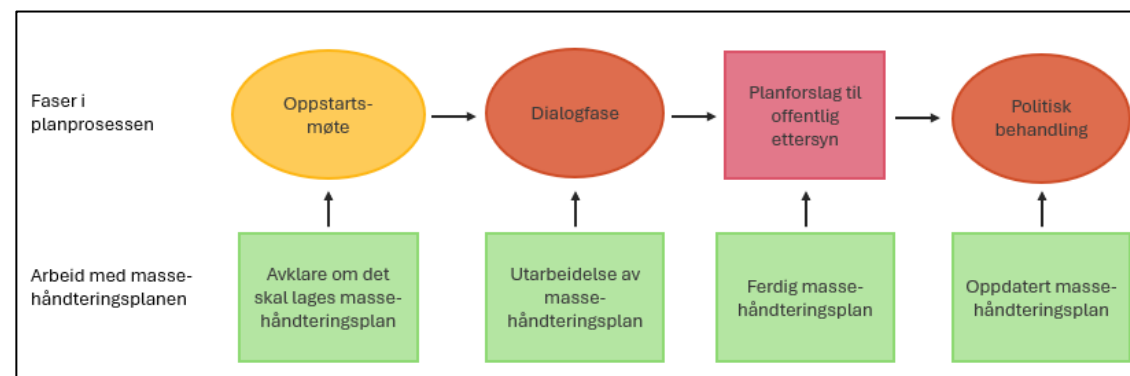
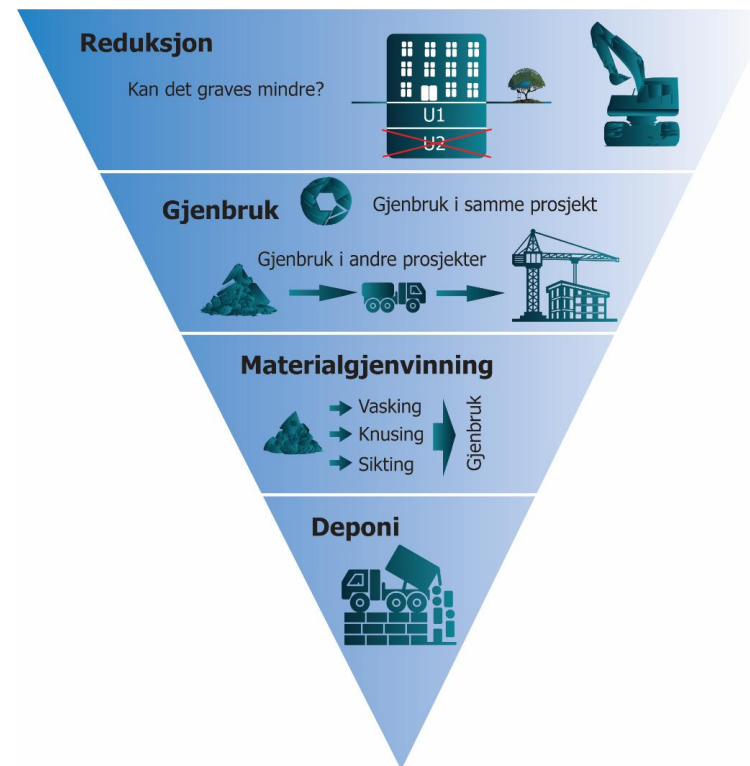


Foto: Lillestrøm kommune

Veileder for massehåndtering

- ▶ Bakgrunn: handlingsplanen foreslår krav om massehåndteringsplaner i alle Oslo kommunes egne utbyggingsprosjekter
- ▶ Samarbeid med Akershus fylkeskommune
- ▶ Innhold:
 - Hva er god massehåndtering?
 - Beskrivelse av planprosessen og hvilken informasjon som bør inn i en massehåndteringsplan
 - Forslag til disposisjon
 - Hvordan informasjonen kan innhentes
 - Vedlegg: sjekklister, gjenbruksmuligheter og regelverk
 - **Konklusjon: vise hvordan massehåndtering i planen vil ha virkninger på miljøet**



Områdereregulering Filipstad

- ▶ Skal utvikles til Oslos nye fjordbydel
- ▶ Vedtatt detaljregulering for E18 og Ring 1 i 2020; E18 skal legges under lokk, Ring 1 forlenges som bygata oppå
- ▶ Skal skje en terrengforhøyning, der det skal brukes masser til å bygge opp ny grunn



Reguleringsbestemmelser (egengodkjent av bystyret 24.06.2020):

4.16.6 Massehåndtering: Det skal for hver hensynssone for felles planlegging H810_2-10 som del av detaljreguleringen utarbeides en **plan for lokal massehåndtering** med forslag til gjenbruk av masser for lokal massebalanse på hele planområdet. Under utbyggingen av Filipstad skal det etableres **midlertidig massehånteringsanlegg** som lokaliseres slik at behov for transport blir minst mulig. Ulemper ved støy og luftforurensning for eksisterende og ny boligbebyggelse som følge av drift av anlegget skal hensyntas ved plassering og utforming. Anlegget skal tildekkes med duk eller på annen mer hensiktsmessig måte når det ikke er i bruk. Ved funn av de mest problematiske svartelistete biologiske artene skal masser kjøres til spesialdeponi for deponering.

§ 5 Dokumentasjonskrav

Til detaljreguleringer eller byggesøknader innenfor hensynssone H810_2-10 (Hans Jægers kvartal, Midtområdet, Hjortnes og Nordområdet) skal følgende dokumenteres:

(...)

- Kvalitetsoppfølgingsplan, blant annet inkludert plan for overvannshåndtering, renovasjon og **lokal massehåndtering** samt tiltaksplan for begrenning av forurensning

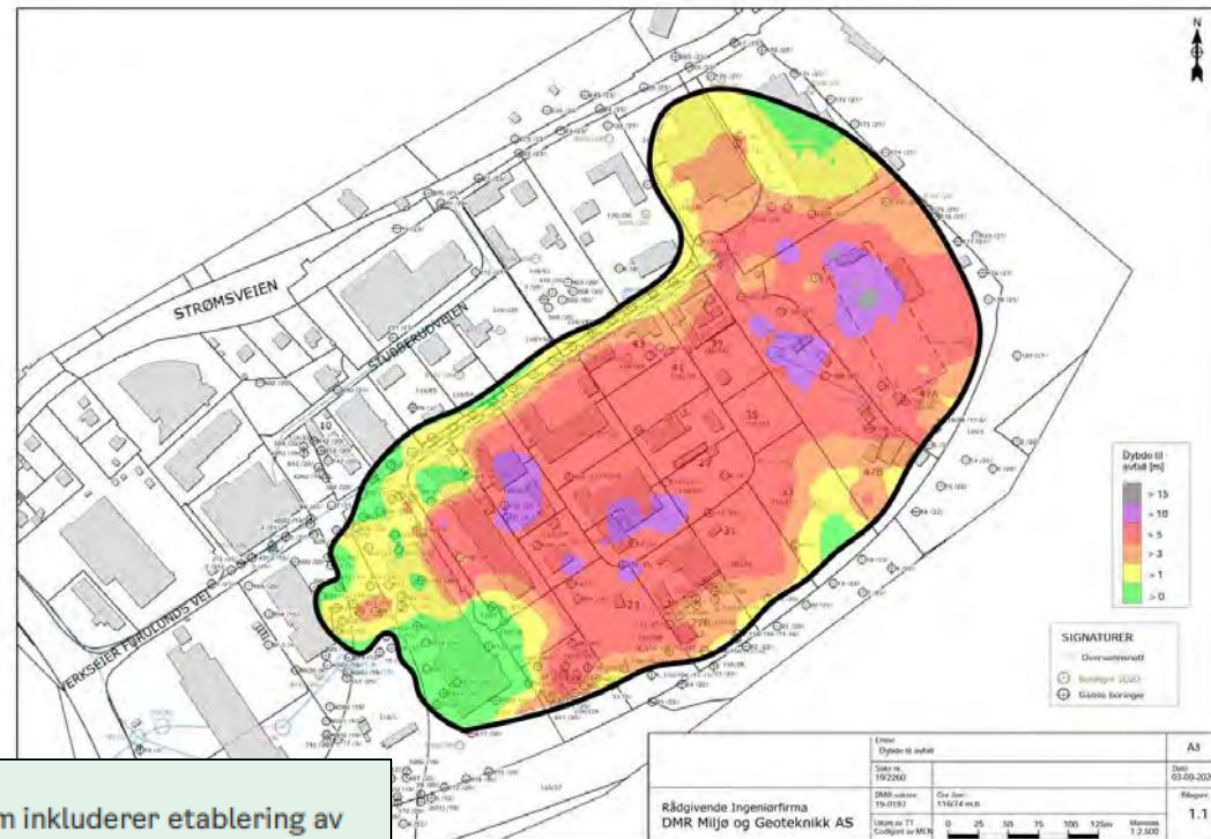
13.2 Tekniske anlegg og samfunnstjenester (rekkefølgebestemmelser)

1. Gjennom hele byggeperioden skal det innenfor planområdet være anlagt et til enhver tid **tilstrekkelig stort massehånteringsanlegg**. Lokaliseringen og etableringen av anlegget skal være klarlagt og godkjent før det gis igangsettingstillatelse for ethvert byggetiltak innenfor planområdet. Massehåndteringsanlegget tillates flyttet innenfor planområdet etter hvert som etappevis utbygging skrider frem.

Områdereregulering av nedlagt deponi på Stubberud

Dybde til avfall

- ▶ Tiltak for sikring av deponiet og behov for store arealer til bydrift
- ▶ Gir behov for større terrengendringer
- ▶ Ønsker å tilrettelegge for lokal massehåndtering
 - Setter av midlertidige bygge- og anleggsområder til lokal håndtering av masser
 - Krav om utarbeidelse av massehåndteringsplan
- ▶ Var på offentlig ettersyn og høring høsten 2024



12.7 Bestemmelsesområde BG#7_1-7 (midlertidig bygge- og anleggsområde)

- Innenfor BG#7_1-7 kan masser for gjenbruk innenfor planområdet sorteres, bearbeides og mellomlagres.
- Hvert enkelt bestemmelsesområde opphører ved midlertidig brukstillatelse for BAS-feltet med tilsvarende løpenummer.

Dokumentasjonskrav

Ved søknad om tiltak som inkluderer etablering av nytt toppdekke på deponiet, skal det utarbeides en massehåndteringsplan som redegjør for tiltakets massebalanse, hvordan masser skal deponeres eller hvordan masser skal gjenbrukes innenfor planområdet, herunder hvordan massene skal bearbeides og mellomlagres.



Takk for meg!

Spørsmål?

Hedda.jensen@pbe.oslo.kommune.no

